18. výroční česko-slovenská sinologická konference

Sborník abstraktů

24. října 2026

Katedra asijských studií FF UP v Olomouci , tř. Svobody 26, Olomouc

Ničirenismus v tchajwanském díle spisovatele Nišikawy Micurua

Martin Blahota
Orientální ústav AV ČR

Ačkoli měl ničirenismus výrazný vliv na myšlení řady japonských intelektuálů, kteří se podíleli na expanzi Japonské říše v první polovině 20. století, jeho význam v rámci tchajwanské literární scény je v současném výzkumu opomíjen. Tento příspěvek zkoumá, jakým způsobem mohou ničirenistické utopické vize sloužit jako klíč k chápání děl Nišikawy Mitsurua 西川満 (1908–1999), přední postavy tchajwanské literární scény v období japonské nadvlády, která publikoval během války v Tichomoří. Konkrétně se tato studie zabývá Nišikawovými básněmi z roku 1943, jež na první pohled působí nacionalisticky až fašisticky, a představuje alternativní možnost jejich čtení jako autorova příspěvku k utopickým snahám o stvoření sjednoceného buddhistického světa, ve kterém Japonsko nemuselo nutně zaujímat nadřazenou pozici. Studie tak představuje přehlíženou oblast moderní literatury Tchaj-wanu a zároveň ukazuje specificky tchajwanskou verzi převážně japonského ničirenismu, čímž přispívá k našemu porozumění tohoto kontroverzního myšlenkového proudu.

Typy provozoven a jazyková prezentace muslimské gastronomie v Lanzhou

Jan Brzobohatý
Katedra asijských studií FF UP

Lanzhou, centrum a největší město provincie Gansu, leží v oblasti severozápadní Číny, kde dlouhodobě žijí početné muslimské komunity, především Huiové, ale také Dongxiangové, Salarové a další etnika. Příspěvek vychází z terénní dokumentace gastronomických provozoven pořízené v roce 2026 v Lanzhou a zaměřuje se na způsoby, jimiž se různé typy podniků veřejně prezentují prostřednictvím jazykových a kulturních prostředků. Výzkum sleduje zejména odkazy k etnické příslušnosti, geografickému či regionálnímu původu, způsob označování nabízené kuchyně a přítomnost náboženských prvků.
Na vybraných příkladech různých typů provozoven, mezi něž patří například podniky zaměřené na hovězí nudle (niuroumian), hotpot nebo xinjiangskou kuchyni, bude demonstrováno, jakým způsobem se v jejich názvech, označeních a gastronomické nabídce kombinují regionální, etnické, gastronomické a náboženské odkazy. Zvláštní pozornost bude věnována případům, v nichž veřejná prezentace podniku neodpovídá etnickému původu provozovatelů nebo deklarované regionální příslušnosti kuchyně.
Cílem příspěvku není vytvořit úplnou typologii muslimských gastronomických zařízení v Lanzhou, ale na základě vybraných případů ukázat variabilitu jejich sebeprezentace a poukázat na to, že gastronomický podnik nemusí být jednoznačným nositelem etnické, regionální či náboženské identity.

Kdo je původcem jednání? Xunzi, Aristoteles a limity filosofické komparace

Kateřina Gajdošová
Orientální ústav AV ČR

Prezentace na příkladu dvou konstitutivních textů odlišných filosoficko-etických tradic ukazuje, jak zdánlivě stejná základní otázka po původu našeho jednání nemusí znamenat totéž, přestože na první pohled operuje s podobnou sadou pojmů. Aristoteles (v *Etice Nikomachově III*) definuje volní jednání jako jednání vycházející z člověka samotného, oproti jednání působenému vnějšími okolnostmi, které na rozdíl od prvního nemá etickou dimenzi. V textu *Xunzi* (kap. Jie bi 解蔽 , Zheng ming 正名, ale i např. Tian lun 天論) nacházíme obsáhlý výklad různých aspektů volního jednání, které ovšem nepřestává být vpleteno do širšího nadosobního kontextu a z nějž vyplývá výrazně odlišná představa jednajícího, než jako individuálního jádra vlastních akcí. Etickou dimenzi tak získává celý tento široký kontext jednání.
Prezentace chce touto případovou studií ukázat, jak snadno se lze při hledání mezikulturních paralel nechat svést zdáním podobnosti k nekritické aplikaci známých pojmových kategorií a jaká nedorozumění z toho mohou plynout při pokusech o nastavení globálního etického diskurzu.

Between learning and copying: slide and diafilm manuals in the early PRC

Mariia Guleva
Katedra sinologie FF UK

Among the propaganda tools available to grassroot-level cadres in the early PRC, slide shows obtained considerable prominence, nicknamed "native/local cinema 土电影". A number of manuals and guidebooks were published in the 1950s–60s, some based on Chinese materials and others directly translated from Soviet articles. This abundance of manuals tied into the widespread practice of local un-professional and non-industrial production of slides, the shows of which accompanied film screenings in the countryside or happened independently of film, as an educational entertainment for villagers where cinema could not reach easily and regularly.
A Soviet book about long-sequence slides, *diafilms*, which was published in 1962, also offered advice on practical matters, but focused far more on the artistic qualities and conceptual significance of diafilms than on home-making of projectors and individual slides. It also described diafilm usage in other socialist camp countries (including China), with the implication that Soviet practice served as an example there. In fact, however, there were substantial differences between the Soviet and the Chinese production, demonstration, and contents of slides and diafilms. In this talk, I turn to the manuals as a source for exploring these differences, to address the question, how critically the Chinese side approached Soviet examples in its "learning from the USSR", instead of directly copying Soviet practice.

Sourozenecké vztahy a rodinné ideály v elitní společnosti raně středověké Číny

Jakub Hrubý
Orientální ústav AV ČR

Cílem příspěvku je zaměřit se na žitou realitu sourozeneckých vztahů v rámci elitních vrstev raně středověké Číny, tedy v období, jež se vyznačovalo politickou nestabilitou a frakčními boji po pádu dynastie Han. Důraz na konfuciánské morální konstanty (zejména synovskou oddanost *siao* 孝 a širší okruh ctností zaměřených na rodinu), který byl typický pro období rozdrobení, však nemusel nutně být jediným faktorem ovlivňujícím rodinné vztahy. Je proto zajímavé podívat se podrobně, jak tyto ideály fungovaly pod tlakem občanských válek a soupeření dvorských klik. V rámci příspěvku se zaměřím na materiál z dynastických kronik, jako jsou *Sanguozhi* a *Jinshu* a pokusím se zmapovat napětí mezi normativními předpisy rodinné solidarity a strategickými rozhodnutími jednotlivých členů rodiny. Zvláštní pozornost budu věnovat vztahům mezi bratry a pokusím se nabídnout nový pohled na flexibilitu, limity a strategické využívání rodinných hodnot v raně středověké Číně.

Syntaktický rytmus, nebo rytmická syntax?
O prozodické struktuře čínského televizního zpravodajství

Martina Jemelková
Katedra asijských studií FF UP

Z pohledu recipienta může prozodická pravidelnost významně napomáhat percepci. Pravidelnost je zde chápána jako předvídatelné lineární členění promluvy, stejně jako systematické opakování rytmických vzorců napříč prozodickými jednotkami. Tento aspekt je relevantní zejména pro zpravodajské projevy, jejichž primární funkcí je zprostředkovávat v co nejkratším čase nová a informačně hutná sdělení širokému spektru recipientů. Tyto okolnosti mohou favorizovat osvědčené kompoziční šablony a způsoby formulace, stejně jako užívání specifického lexika a syntaktických struktur. Nabízí se proto otázka, jak se tato strukturální uniformita promítá do suprasegmentální roviny.
Příspěvek se na reprezentativním vzorku komunikátů čínského televizního zpravodajství pokusí popsat vztah mezi syntaktickou a prozodickou rovinou. Nejprve bude stručně představen obecný prozodický profil analyzovaného materiálu z hlediska lineárního a rytmického členění. Následně se analýza zaměří na syntaktické struktury SV, VO a SVO a rovněž na struktury obsahující atributivní či adverbiální adjunkt, přičemž pozornost bude věnována jejich parcelačním a rytmickým tendencím. Cílem příspěvku je identifikovat, jaké parcelační tendence a způsob rytmického uspořádání jednotlivé syntaktické struktury preferují.

Quo vadis, Mulan? Od cyklického příběhu o dceři k lineárnímu vyprávění o vojákovi

Markéta Koklarová
Centrum asijských studií FF MU

Příspěvek se zaměřuje na proměny narativní struktury legendy o Mulan ve vybraných filmových adaptacích. Analýza vychází z vlastního šestikrokového schématu inspirovaného konceptem hrdinské cesty (Campbell 2017; Vogler 2020), které umožňuje sledovat, jak se jednotlivé části vyprávění v různých adaptacích zachovávají, redukují, přesouvají nebo reinterpretují.
Zatímco nejstarší dochovaná verze legendy je založena na odchodu Mulan do vojenské služby a jejím následném návratu k rodině, některé novější filmové adaptace oslabují kroky spojené s návratem a opětovným začleněním hrdinky do rodinného prostoru. Současně rozvíjejí fáze iniciace a vojenské služby, čímž proměňují celkovou architekturu příběhu. V části novějších adaptací tak dochází k posunu od cyklického příběhu o dceři k lineárnějšímu vyprávění o vojákovi a obránci státu.
S touto strukturální proměnou souvisí také druhá tendence, kterou představuje posun v pojetí tzv. „mýtu o dceři" (*daughter myth*), jak jej vymezují Berry a Farquhar (2006). V některých adaptacích dochází k upozadění role rodiny, motivu převleku a překračování genderových norem. Mulan sice nadále vstupuje do veřejného prostoru, aby chránila stát, v části analyzovaných snímků však již není primárně konstruována jako dcera. Příspěvek se proto v závěru vrací k otázce *Quo vadis, Mulan?* a ptá se, jak se proměňuje vztah mezi rodinou, genderem a státní loajalitou.

Sedimentace kultury jako odpověď na Kantovo syntetické a priori?: Kant v Li Zehouově filosofii

Josefína Marková
Katedra sinologie FF UK

Příspěvek se zaměřuje na Li Zehouovu interpretaci klíčových pojmů z Kantovy *Kritiky čistého rozumu* týkajících se epistemologie. Dále si klade otázku, proč Li Zehou tvrdí, že odpovědí na otázku po tom, jak jsou možné syntetické apriorní soudy lze odpovědět za pomoci teorie sedimentace, když toto tvrzení je přinejmenším zdánlivě rozporné. Vycházím z Li Zehouova uchopení pojmů z *Kritiky čistého rozumu*, jak je přestavuje ve své knize *Pipan Zhexue de pipan: Kangde shuping* 批判哲学的批判: 康德书评 [Kritika filozofické kritiky: Kritický komentář ke Kantovi (1979, anglicky 2018). Li Zehouovo uchopení těchto pojmů konfrontuji s obecně uznávanými základními poznatky o pojmech z Kantovy epistemologie, jak jsou představeny ve standartních filozofických příručkách a filosofických encyklopediích.

Poetika konečnosti a samoty: Komparativní studie rurální poezie Haiziho a Bohuslava Reynka z pohledu ekokritiky

Šárka Masárová
Katedra sinologie FF UK

Tento příspěvek se zabývá rurální poezií dvou výrazných básníků 20. století – čínského básníka Haiziho 海子 (1964–1989) a českého básníka Bohuslava Reynka (1892–1971) – z perspektivy ekokritiky. Přestože oba autoři měli kořeny v odlišné kulturní a literární tradici, společným rysem jejich básnické tvorby je rurální tematika a její reflexe, která je poměrně vzdálená pastorální idyličnosti a romantizaci poustevnictví. Oba autoři pocházeli z odlehlého venkova a rodný kraj pro ně znamenal stabilní kotviště, které však zároveň nepřikrášlovali. Prožili část života mimo rodiště, v městském prostředí, což jim umožnilo získat si v jejich náhledu určitý odstup. Na základě pojetí nezastupitelné singularity (*la singularité irremplaçable*) Jacquese Derridy a existenciální samoty (*existential loneliness*) Clarka E. Moustakase zde jsou analyzovány dvě tematické roviny. Zaprvé, jakým způsobem imaginace v poezii zmíněných autorů propojuje lidskou existenci se světem jiných než lidských bytostí v rurálním prostředí a jak se v ní promítá sdílená zranitelnost a konečnost života. Zadruhé se pozornost soustředí na samotu. Samota je jedním z ústředních témat rurální poezie Haiziho a Reynka, má nejen negativní podtóny bezútěšnosti a zoufalství, ale představuje také zdroj inspirace a kreativity.

Mencius u českých „protosinologů“

Ivo Pajorek
Katedra asijských studií FF UP

Při pátrání po kořenech českojazyčné sinologie nelze pominout „protosinology“ působící ještě za časů Rakouska-Uherska a čerpající povětšinou z badatelů publikujících ve větších národních jazycích typu angličtiny, francouzštiny a němčiny. Typicky šlo o mimořádně sečtělé polygloty, „orientalisty“, jejichž geografický záběr překračoval hranice sinosféry a jejichž zájmy výrazně přesahovaly rámec moderní sinologie. Tito „zpytatelé“ se – nutno podotknout, že ne zcela samozřejmě – dotýkali i dávnověké čínské filosofie, konfuciánství nevyjímaje. Konferenční příspěvek čerpá z mnohem komplexnějšího výzkumu prezentací a interpretací významného konfuciánského filosofa období Válčících států Mencia (372 až 289 př. n. l.) a eponymní knihy *mengzi* 孟子 napříč českou a slovenskou sinologií, jehož cílem je sjednotit roztříštěné informace o počinech zabývajících se touto výsečí staročínského myšlení. Představí snahy několika českých „protosinologů“ na menciovském poli a zařadí je do širšího kontextu vývoje oboru. Nutně se přitom dotkne také otázek kontinuity vývoje vědeckého poznání a externích vlivů, jimiž byli čeští protosinologové do značné míry formováni.

Prozodická realizace taiwanské čínštiny: Vliv genderu a věku na mluvčí v Taipei

Zuzana Pospěchová
Centrum asijských studií FF MU
David Uher
Katedra asijských studií FF UP

Příspěvek zkoumá prozodickou realizaci taiwanské čínštiny v závislosti na sociolingvistických faktorech genderu a věku. Výzkum metodologicky vychází z prozodické transkripce (PTR) Oldřicha Švarného. Na základě nahrávek 60 rodilých mluvčích z Taipei, kteří jsou stratifikováni podle genderu a tří věkových kohort (20–40, 41–60 a 61–80 let), je zkoumána délka segmentů, přízvuková prominence slabik a distribuce typů rytmických sledů.
Výsledky ukazují, že zatímco celková délka segmentů není sociálními proměnnými významně ovlivněna, gender a věk vykazují významný vliv na přízvukovou prominenci slabik a gender navíc na distribuci rytmických sledů. Ženy vykazují vyšší podíl plně tónických slabik a ascendentních rytmických sledů, což odpovídá komunikační strategii statusové kompenzace a kooperativního komunikačního stylu. Muži naopak více využívají oslabeně tónické slabiky a descendentní rytmické sledy vyjadřující autoritu a komunikační dominanci. Z generačního hlediska je vidět diachronní posun vykazující pokles užívání plně tónických slabik od nejstarší po nejmladší kohortu.

Slovní hříčky v názvech stánků na nočních trzích v Taipei

Tereza Slaměníková
Katedra asijských studií FF UP

Noční trhy jsou nedílnou součástí každodenního života na Tchaj-wanu. Vyznačují se rušnou atmosférou, kterou utváří nejen vysoká koncentrace obchodních aktivit, ale i sociální interakce, k nimž v rámci omezeného prostoru dochází. Ačkoliv se nabídka stánků do značné míry liší, cílí na stejnou skupinu zákazníků. K upoutání jejich pozornosti proto provozovatelé stánků využívají různé marketingové nástroje, mezi něž se řadí i volba přitažlivého názvu. Při jeho tvorbě uplatňují různé pojmenovávací strategie, jejichž prostřednictvím často komunikují vybrané kvality nebo hodnoty spojené s nabízeným produktem. Jednou z oblíbených praktik je i tvorba názvů založených na slovních hříčkách, které se snaží zaujmout návštěvníka trhu svou jazykovou kreativitou. Tento příspěvek představí různé formy slovních hříček, které byly zaznamenány v názvech stánků na nočních trzích v Tchaj-peji. Analýza vychází z korpusu čítajícího téměř tisíc názvů, které byly sesbírány na pěti nočních trzích. Příspěvek se pokusí ukázat, že slovní hříčky nejsou jen marketingovým nástrojem, ale také součástí širšího jazykového a kulturního kontextu. Z této perspektivy lze proto názvy stánků považovat za specifickou formu sociální interakce, která přispívá k vytváření charakteristické dynamiky a živosti tchajwanských nočních trhů.

Special use of the Cantonese 3rd person singular pronoun

Joanna Ut-Seong Sio
Katedra asijských studií FF UP

In this paper, we discuss constructions where the Cantonese 3rd person singular pronoun *keoi5* can be shown to function as a stance marker. Consider first this pronominal usage of *koei5*:

(1) Di1 jyu2, nei5 sik6-zo2 keoi5 laa1.
CL fish 2SG eat-PERF 3SG SFP
'These fish, (you) eat [IT].'

The use of *keoi5* in (1) is 'special' is that (i) *keoi5* typically only refers to animate objects; (ii) it does not match its antecedent, *di1 jyu2* 'these fish', in terms of number. Xu (1999) observes that similar usage of 3SG in Mandarin is restricted to irrealis contexts and agentive, telic verbs with a 'disposal' meaning, which also applies to Cantonese cases like (1). The low referential value (not inflected for number) allows 3SG to evoke the concept of totality more easily (Chan 1985: 67), which ties well with its cooccurrence with 'disposal'-kind verbs. Puzzlingly in Cantonese, *keoi5* can also be used in the following constructions, as documented in Matthews & Yip (2013):

(2) Nei5 sik6-zo2 di1 jyu2 keoi5 laa1
2SG eat-PERF CL fish3 SG SFP
'(You) Eat these fish [IT].'

(3) Peter ning4jyun2 sei2-zo2 keoi5 la3
Peter rather die-PERF 3SG SFP
'Peter would rather die [IT].'

The usage of *keoi5* in (2) shares similar properties as (1): irrealis, 'disposal'-meaning, agentivity, telicity, and mismatch in number (if taken as anaphoric to the preceding nominal). They differ in that there is an extra object, *di1 jyu2*, in (2). *Keoi5* and the preceding nominal do not form a constituent. They together cannot be the answer a question; they can't function together as topic or as focus in a cleft-sentence. Furthermore, it is possible to add a resultative phrase, *lok6 tou5* 'down the stomach' right after *keoi5* in (1), but not so in (2), showing that they are not the same construction. (3) is even more curious, as there is no position for object. In (3), the pre-*keoi5* predicate also needs to be irrealis, agentive and telic.

We argue that (1), (2) and (3) illustrate a transition of *keoi5* from being a pronoun to a stance marker (similar cases have been reported in Atayal (Yeh & Huang 2013)), with (2) being the connecting construction. Sentences of type-(2) are often imperatives. In these sentences, *keoi5*, as in (1), gives rise to a totality reading. An imperative setting together with a totality reading pragmatically is interpreted as a strong imposition and as a negative politeness strategy is employed to index the speaker's negative stance. In the next step of grammaticalization, *keoi5* loses the totality reading but keeps the negative evaluative stance, and becomes a dedicated stance marker, as in (3). We adopt Du Bois' (2007) stance-taking framework. In (3), the stancetaker is the speaker and the stance object is the clause immediately preceding *keoi5*. The evaluation/positioning is such that the speaker evaluates the action as something negative.

Hudební vize čínských intelektuálů na sklonku dynastie Qing: Zeng Zhimin a první čínské příručky představující evropskou hudbu

Adéla Tichá
Katedra sinologie FF UK

Konferenční příspěvek představí dílo Zeng Zhimina 曾志忞 (1879–1927), významné, avšak dosud opomíjené osobnosti spojené s počátky modernizace čínské hudby ve 20. století a autora prvních hudebních příruček představujících evropskou hudbu v Číně. Studie se zaměřuje na Zeng Zhiminova teoretická pojednání o hudbě a jejich význam pro formování čínského intelektuálního diskurzu na sklonku dynastie Qing (1644–1911). Evropská hudba a hudební vzdělávání se v tomto období stávaly součástí vládních reformních vzdělávacích programů, jejichž cílem bylo rozšíření nových ideálů a oživení čínské společnosti. Hudba v tomto prostředí nebyla chápána pouze jako umělecká praxe, ale především nositelka nových idejí a intelektuálních koncepcí.

Příspěvek představuje, jak Zeng Zhimin prostřednictvím svých hudebních vizí reinterpretoval nové ideje přicházející ze Západu a z Japonska a pod vlivem vlastního pojetí světa a reformních představ o hudebním vzdělávání vytvářel zcela nové koncepce. Jeho ideály čerpaly z myšlení významných intelektuálů, jako byl Liang Qichao 梁啟超 (1873–1929). Současně rezonovaly s představami budoucích čínských reformních myslitelů a předznamenaly rozvoj mnoha významných čínských hnutí, která vedla k hluboké společenské proměně. Konferenční příspěvek analyzuje Zeng Zhiminovo hudební myšlení a zasazuje ho do širší problematiky prolínání intelektuálních podnětů v kulturním prostoru mezi Japonskem, Západem a Čínou.

Finály Dragunovových pro pedagogickou praxi

Hana Třísková
Orientální ústav AV ČR

Příspěvek navazuje na moji loňskou prezentaci „Kategorizace čínských finál pro výuku: tradiční přístup a alternativní přístup“ (čs. sinologická konference 2026, Bratislava). Letos se soustředím na analýzu manželů Dragunovovových a její potenciál pro praktickou výuku výslovnosti. Dragunov & Dragunova (1955) nabízejí zajímavou alternativu k západním přístupům. Jejich pohled na slabiku vychází z čínské fonologické tradice (evidentní je inspirace systémem *Zhuyin zimu*). Autoři pracují s tradičními subsyllabickými komponenty: iniciála-mediála-centrála-terminála, moderně C, G, V, X. Jejich analýza, která je fonologicky velmi úsporná (např. nepřipouští vysoké samohlásky jako centrály), má pozoruhodný pedagogický potenciál. Model umožňuje:

1. Výklad artikulačně-akustických specifik komponentů mediála-centrála-terminála.
2. Výklad odlišné výslovnosti diftongů stoupavých (GV) a klesavých (VX).
3. Výklad příčin nedotaženosti koncových elementů v nosových finálách a diftonzích klesavých – oba jsou terminálami.
4. Primární vydělení (tradiční) těsně slité jednotky subfinála (*yùn* 韵, VX) umožňuje objasnění asimilací mezi centrálou a terminálou. Podstatná je přitom přednost či zadnost terminály, nikoli její konsonantický / vokalický charakter.

Přístup Dragunovových není kompatibilní s pinyinem. Na závěr nabízím vlastní klasifikaci finál, propojující oba pohledy. V duchu Dragunovových ustavuji (1) „základní finály“, (2) „rozšířené finály“ obohacené mediálou. Tuto klasifikaci pokládám za pedagogicky výhodnější i fonologicky smysluplnější než je ta, kterou standardně nabízejí učebnice čínštiny (finály 1. monoftongické, 2. dvoj/trojhláskové, 3. nosové).

/jīnǔ lǐwéisī yě shuō hànyǔ/ prosodie a orientalismus ve filmu *Den, kdy se zastavila Země*

David Uher
Katedra asijských studií FF UP
Li Ruixia Michalíková

Příspěvek analyzuje krátký úryvek z filmu *The Day the Earth Stood Still* (2008: Scott Derrickson), v němž postava Klaatua ztvárněná Keanu Reevesem pronáší repliku ve standardní čínštině. Jeho cílem je ukázat, jak se v této promluvě uplatňují prvky tónového jazyka, zejména ve vztahu k lineárnímu členění textu a stupňů prominence: teoreticky se přirozeně opírá o práci prof. Oldřicha Švarného. Pozornost bude proto věnována zejména suprasegmentalitě jednotlivých jazykových jednotek a jejich organizace v čase a zvýrazní omezení, která pro realizaci jazyka představuje existence lexikálních tónů. Zvláštní důraz bude kladen na otázku, jak se v hereckém projevu nerodilého mluvčího promítají očekávání spojená s reprezentací čínštiny ve filmovém diskurzu. Vedle jazykovědné perspektivy příspěvek naznačuje i širší kulturní interpretaci: použití čínštiny v dané scéně může být chápáno jako součást orientalizující strategie, v níž je „Východ" prezentován jako prostor zvláštního poznání, moudrosti či autenticity. Jazyk zde tak neplní pouze komunikační funkci, ale podílí se také na konstrukci významů a vztahů, které západní populární kultura s Čínou dlouhodobě spojuje.

Liu Zongzhou a jeho morální kosmologie

Václav Valtr
Ústav filosofie a religionistiky FF UK

Mimořádný mingský myslitel Liu Zongzhou, který je dle Mou Zongsana nejdůležitější představitel tzv. třetí proudu neokonfucianismu, ve svém spise *Renpu* 人譜 předestírá svou reakci na Zhou Dunyiho slavné *Taiji tu shuo* 太極圖說. V něm vychází především ze svého mimořádného pojetí jednotlivce. Pro Liu Zongzhoua je člověk napětím mezi nebem a zemí a naše tělo nepatří jen nám, nýbrž je médiem, kde já není nikdy plně odděleno od ostatních. Aniž by se přikláněl k té či oné vlivné škole neokonfuciánského myšlení, přichází s originální koncepcí jedince, jakožto morálního činitele, který je v neustálém dynamickém vztahu se svým okolím a je součástí kosmického celku, který má své jasné morální implikace. V této místy nesnadně interpretovatelné filosofii se zaměřím především na jeho pojetí bdělé samoty a rozličných forem intencionality, které určují morální rozměr našeho jednání.

Vývoj onomastických překladatelských strategií Oldřicha Krále v českých překladech klasických čínských románů

Ondřej Vicher
Centrum asijských studií FF MU

Tento příspěvek představí způsoby, jimiž Oldřich Král (1930–2018) převáděl vlastní jména v překladech klasické čínské narativní prózy, konkrétně v dílech *Literáti a mandaríni* (1962), *Sen v červeném domě* (1986–1988), *Vsuvka do Putování na západ* (2009), *Meditační rohožky z masa* (2011) a *Jin Ping Mei aneb Slivoň ve zlaté váze* (2012–2018). Výběr tak pokrývá téměř šest desetiletí jeho překladatelské činnosti.
Vlastní jména v klasické čínské próze často neplní pouze identifikační funkci, ale nesou také významové, charakterizační, symbolické či kulturní konotace. Při jejich převodu může překladatel volit mezi transkripcí, sémantickým překladem a různými kombinacemi obou postupů. Každá z těchto strategií přitom zpřístupňuje určité složky jména, zatímco jiné potlačuje.
Zvláštní pozornost bude věnována jménu Long Yang 龍陽 a výrazům od něj odvozeným, které v čínské literární tradici fungují jako ustálené odkazy na homoerotické vztahy a praktiky. Jejich výskyt ve třech z pěti analyzovaných Královych překladů umožní porovnat rozdílná překladatelská řešení téhož kulturního odkazu a současně ukáže hranici mezi vlastním jménem a ustálenou kulturní aluzí.
Z analýzy vyplývá, že Král při převodu vlastních jmen neuplatňoval jedinou stabilní strategii. V analyzovaných textech se volba mezi transkripcí, sémantickým překladem a hybridními řešeními proměňovala s ohledem na rozsah a charakter díla, typ postavy, narativní funkci jména a konkrétní kontext jeho užití. Jednotlivá překladatelská rozhodnutí přitom výrazně ovlivňují, které významové, charakterizační a kulturní vrstvy jmen zůstávají českému čtenáři přístupné.

Cesta mlčania: Premeny čínskej kaligrafie v súčasnom umení

Daniela Zhang Cziráková
Ústav orientalistiky SAV / Katedra východoázijských štúdií, FF Univerzity Komenského

Príspevok sa zameriava na fenomén mlčania v čínskom výtvarnom umení po roku 1979, predovšetkým na premeny vzťahu medzi písmom, kaligrafiou a obrazom. Mlčanie je chápané ako stav, v ktorom dielo prestáva komunikovať prostredníctvom konkrétneho zobrazenia alebo čitateľného textu a hľadá iné vizuálne formy.
Mlčanie je prezentované od deštrukcie jazykav tvorbe Xu Binga a Gu Wenda, cez umenie experimentálnej maľby tušom, čo falošnú kaligrafiu, cez rôzne podoby abstrakcie až po súčasné umelecké postupy.
Osobitnú pozornosť je venovaná tvorbe Zhang Yu, ktorý radikálne opúšťa najprv kaligrafické línie, neskôr dokonca aj tuš a presúva kaligrafické gesto do oblasti telesnosti, dotyku a objektu. Jeho odtlačky prstov na rôznych materiáloch vstupujú do dialógu so súčasným medzinárodným umením vrátane tvorby Marcela Duchampa.
Ďalšiu polohu mlčania predstavuje Luo Qi, ktorý prepája kaligrafiu s abstrakciou a hudbou a premieňa tradičný systém zápisu hudby objavený v rukopisoch z Dunhuangu na vizuálny a rytmický jazyk. Na týchto príkladoch sledujem, ako sa umenie tušu a kaligrafia vzďaľujú od svojej pôvodnej komunikačnej funkcie a otvára priestor pre nové formy umeleckého vyjadrenia. Mlčanie sa už nefunguje len ako absencia textu, ale vytvára priestor pre vizuálne experimentovanie, abstrakciu, gesto, dotyk a nové formy umeleckého vyjadrenia.

Minulost ve službách přítomnosti: právo, historický nihilismus, nacionalismus a odkaz korejské války v současné Číně

Samuel Zhu, Martin Lavička
Katedra asijských studií FF UP

Příspěvek se zabývá vztahem mezi státem utvářenými historickými narativy, nacionalismem a jejich reprodukcí ve společnosti současné Číny. Teoreticky propojuje koncept politiky paměti, čínské pojetí etatismu (zahrnující koncept státostrany a oficiálního nacionalismu) a pojem historického nihilismu. Zvláštní pozornost je věnována způsobu, jakým jsou prostřednictvím muzeí, památníků, vzdělávání a právních mechanismů formovány oficiální interpretace korejské války a role Čínské lidové dobrovolnické armády. Práce kombinuje analýzu paměťových zákonů, mezi něž patří *Zákon o ochraně hrdinů a mučedníků* (2018), revidovaná *Vyhláška o vyznamenávání mučedníků* (2025) a *Zákon o vlastenecké výchově* (2024), a data získaná během terénního výzkumu v červnu 2026 v paměťových institucích v Pekingu, Shenyangu a Dandongu. Příspěvek sleduje nejen státní produkci paměti, její juridifikaci, ale také způsoby, jakými ji jednotlivci přijímají, interpretují a reprodukují. V konečném důsledku tak zkoumá, jak se ideologie prolíná s právem a jak se toto propojení následně promítá do institucionálních, zejména muzejních narativů.

interactive exhibition

Virtual Theatre as a New Medium of Understanding Culture

Wei-lun Lu and Yuan-pin Chang
Centrum asijských studií FF MU

In the interactive exhibition, we will demonstrate the VR scenario that our technical team has fully developed for a course of theatrical performance by students of Chinese Studies based on *Peony Pavilion* （牡丹亭）. The participants will experience the VR scenario by wearing a VR headset prepared by us, entering the role (as an avatar) of one of the characters in VR and moving around in the various environments, such as the vast palace of prefect Du's family （杜府） or the Underworld （地府）. In these scenarios, many interactive objects such as the traditional calligraphy, painting easel, or Xiangqi （象棋） can be found. These objects help users to immerse themselves in the foreign culture and but are also necessary to further the plot. The tryout session will be individual and can last around 15-20 minutes, conducted in Mandarin. Due to limited capacity, interested participants are kindly requested to register in advance using the attached QR code.